

## Hippón z Rhegia

Testimonia DK 38 A

**A 1 /1** = Iamblichos, De vita Pythagorica 36,267

Samšτί [pýthagorejci]: Melissos, ... Elóris, Hippón.

**A 1 /2** = Censorinus, De die natali 5,2

Hippón je vskutku z Metapontia nebo ze Samu, pokud důvěřujeme Aristoxenovi.

**A 1 /3** = Sextos Empeirikos, Pyrrhoniae hypotheses III,30; 341

[Hippón] z Rhégia.

**A 2 /1** = Scholia Aristophan. Ven. ad. Nub. 94nn. (viz Av. 1001)

Aristofanés, *Oblaka* 94-97:

Toto je myslírna moudrých duší;  
tam bydlí muži, kteří přesvědčí  
svou řečí, že nebe je podobné  
poklopu, kterým přikrýváme uhlí.  
[Ten poklop je prý kolem nás a my  
jsme uhlí podle jejich moudrosti.]

Jako první toto řekl Kratínos v dramatu *Panoptai* o filosofovi Hippónovi, jemuž se mu vysmíval.

**A 2 /2** = Scholia Clem. Protrept. IV,103 Klotz

Tohoto Hippóna a jeho jakoby bezbožnost vzpomíná Kratínos.

**A 3** = Hippolytos, Refutatio I,16 (Dox. 566)

Hippón z Rhégia však pravil, že počátky jsou vlhko, tedy voda, a horko, tedy oheň. Z vody prý vznikl oheň, přemohl moc té, z níž se zrodil, a tak ustavil svět. Duši říká někdy mozek, jindy voda; neboť i sperma je nám zjevné za vlhka, z něho prý vzniká duše.

**A 4** = Simplikios, In Physica 23,22

Thalés (...) a Hippón, který myslí, že je i ateista, prohlásili za princip všeho zjevného vodu, co do vnímání (...).

**A 5** = Sextos Empeirikos, Pyrrhoniae hypotheses III,30; IX,361

Hippón z Rhégia však oheň a vodu.

**A 6/1** = Alexandros, In Metaphysica 26,21

Vyprávějí, že Hippón pokládal za počátek prostě vlhko, nevymezeně, aniž by zřetelně vyjádřil, zda vodu, jako Thalés, nebo vzduch, jako Anaximenés a Diogenés [z Apollónie].

**A 6/2** = Ióannés Diakonos, Alleg. in Hes. Theog. 116

Který pokládal za počátek zemi, jako Hippón ateista.

**A 7** = Aristotelés, Metaphysica I,3; 984a3 (po Thalés A 12)

Neboť Hippón by pro skromnost svého rozumu neuznal za vhodné něco tvrdit po nich.

**A 8/1** = Kléméns Alexandrijský, Protrepticus 24,2 (př. Matyáš Havrda)

Žasnu nad tím, jak mohl být nařčen z bezbožnosti takový Euhémeros z Akragantu, Níkánór z Kypru a Hippón i Diagorás z Mélu nebo ještě onen proslulý Kyréňan jménem Theodóros, jakož i mnozí další mužové, kteří svůj život spravovali rozumným způsobem a viděli mnohem pronikavěji než ostatní lidé, jaký blud tyhle bohy obestírá.

**A 8/2** = Ióannés Filoponos, De anima 88,23

[Hippón] byl nařčen z bezbožnosti proto, že za příčinu všeho nepovažoval nic jiného než vodu.

**A 9** = Alexandros, In Metaphysica 462,29 M. Hayduck

Hippón byl první nazván ateista [neboť neuznával nic mimo smyslovou zkušenost].

**A 10/1** = Áetios IV,3,9 (Dox. 388)

Podle Hippóna je duše z vody.

**A 10 /2** = Aristotelés, De anima I,2; 405b2

Někteří z nich, kteří měli ještě hrubší představy, prohlásili duši za vodu, jako Hippón. Důvodem jejich domněnky parně je, že původ [sperma?] všeho je vlhkost. Těm, kteří tvrdili, že duše je krev; [Hippón] dokazoval [opak tím], že semeno není krev. Toto je však [podle něho] původní duši.

**A 10 /3** = Aristotelés, De anima I,2; 405b24

Ti však, kteří do počátků kladou protiklady, sestavují z protikladů také duši. Ti pak, kdo uznávají jiný způsob protikladů, třeba horko nebo chlad nebo něco jiného na ten způsob, pokládají duši podobně za jedno z toho. Přitom se řídí i podle jmen [zvuku slov]; neboť ti, kteří říkají, že duše je horko, tak činí i proto, že to je prý význam slova „žít“. Ti, kteří duši pokládají za chlad, pak zase proto, že je tak prý zvána podle výdechu a ochlazení.

**A 10 /4** = Ióannés Filoponos, In De anima XV,92 M. Hayduck

Jiný způsob protikladů uznávají Hippón a Hérakleitos, totiž horko. Neboť oheň je počátkem. Avšak chlad pokládají za počátek jako vodu. Tvrdí, že každý z těchto dvou, a pokoušejí se etymologizovat slovo pro duši (*psyché*) podle sobě náležitě mínění, totiž že „žít“ se říká proto, že oduševnělé bytosti (*empsychá*) jsou od „žít“ (*zein*). Pokud pak jde o horko, je duše (*psyché*) nazvána od chladu (*psychros*), odkud má bytí, když je nám příčinou ochlazení výdechu. Vždyť život přece pochází z duše, duše pak z chladu [totiž z vody]; proto se horko v okolí srdce musí krotit ochlazením (*psyxei*) výdechu – a ne duševní sílu vhánět a činit ji ještě mocnější. (...)

**A 11** = Menoniis eclogae 11,22 = Anonymi Londinensis ex Aristotelis iatricis Menoniis et aliis medicis eclogae (Suppl. Aristot. III,1,17), ed. Reimer

Hippón z Krotónu se však domnívá, že v nás je náležitá vlhkost, díky níž vnímáme a žijeme. Když se to s touto vlhkostí má náležitě, tehdy je živá bytost zdravá; když však vyschne, přestává živá bytost vnímat a umírá. Proto jsou staří suší a nevnímají, že jsou bez vlhkosti. Podobně ani podešve nevnímají, protože nemají účast na vlhkosti; dokonce až takhle to řekl. V jiné knize pak onen muž říká, že se jmenovaná vlhkost proměňuje díky přebytku tepla i díky přebytku chladu a

tím přináší nemoci. Říká pak, že se proměňuje buď k většímu vlhku, nebo k suchu – nebo k zahuštění nebo ke zjemnění – nebo k jiným vlastnostem. Takto mluví o příčině nemocí, tak nemoci nastávají, nikoli odcházejí.

**A 12** = Censorinus, De die natali 5,2 (Viz Alkmaión A 13, který v textu Censorina následuje)  
Podle Hippóna (...) prý sperma prýští z morku. Vyzkoumal to tím, že pokud je po připouštění dobytka některý samec usmrcen, vyčerpaný morek (*medulla*, jádro) se nenalezne.

**A 13** = Áetios V,5,3 (Dox. 418)

Hippón předpokládá, že se samičí sperma nikterak neliší od samčího, aniž by ovšem plození živých bytostí nastávalo díky jeho uplynutí ven z dělohy. Proto předpokládá uvnitř semeno v mnohém rozdílné než u mužů a spíše opuštěné. (A že některá jsou od samce, masitá však od samice.)

**A 14 /1** = Áetios V,7,3 (Dox. 419)

Hippónax [rozlišuje] mezi hojným a prudkým nebo zase tekutým a slabším spermatem [pro vznik samců a samic].

**A 14 /2** = Censorinus, De die natali 6,4

Hippón tvrdí, že z jemnějších semen se rodí ženy, z hustších samci.

**A 14 /3** = Áetios V,7,7 (Dox. 420)

Hippónax: Pokud převládne původ [sperma?], tak samec; pokud však výživa, samice.

**A 15** = Censorinus, De die natali 6, 1

Hippón [říká, že nejprve roste] hlava, v níž je prvotní [vládnoucí?, základ?] duše.

**A 16 /1** = Censorinus, De die natali 9,2

Hippón píše, že nemluvně se formuje v šedesáti dnech: ve čtvrtém měsíci se utváří pevné maso, v pátém rostou nehty a vlasy, a v sedmém je už člověk hotový.

**A 16 /2 =** Censorinus, De die natali 7,2

Hippón z Metapontu domníval, že porod může nastat od sedmého do desátého měsíce. Podle něho je totiž v sedmém měsíci plod již zralý, neboť sedmičetný počet má ve všem největší vliv. V sedmi měsících jsme formováni, po dalších [sedmi] se začínáme stavět rovně. Po sedmi měsících nám také zuby začínají růst a po sedmi letech padat, čtrnáctého roku obvykle dospíváme. Počátek zralosti se však může protáhnout od sedmi měsíců do desíti, neboť přirozenost je v každém jiná; ať už jde o sedm měsíců nebo roků, nebo o tři měsíce nebo roky přistupující k jejímu využití. Vždyť zuby dítěti rostou v sedmi měsících a nejvíce dorůstají desátého měsíce, sedmého roku první z nich vytrháváme, desátého poslední, po čtrnácti letech někteří, avšak do sedmnácti let všichni dospíváme.

**A 17 =** Censorinus, De die natali 6,3

Avšak Diogenés [z Apollónie, A 25] a Hippón se domnívají, že v dutině [dělohy] je cosi vyčnívajícího, co dítě u uchopí ústy, a z čeho také čerpá výživu, jako po narození z matčiných prsou.

**A 18 =** Censorinus, De die natali 6,9

Následuje [pojednání] o dvojčatech, která se někdy rodí. Hippón soudil, že se tak děje díky určitému množství semene. Když je ho totiž více, než stačí pro jedno [dítě], rozdělí se do dvou stran.

**A 19 /1 =** Theophrastos, Historia plantarum I,3,5

Neboť vše divoké i pěstované, říká Hippón, je dotčené nebo nedotčené péčí, jak neplodné i nesoucí plody, tak nesoucí květy i nekvetoucí, podle místa a obklopujícího vzduchu, taktéž charakter rostlin shazovat listy i být vždy zelené.

**A 19 /2 =** Theophrastos, Historia plantarum III,2,2

Jak říká Hippón, je vše jak pěstované, tak divoké; my pečujeme o pěstované, nepečujeme o divoké. (...) Neboť vše, co je zcela zanedbané, slábne a zdivočuje, zatímco vše opečované se nestává vždy lepším, jak jsem řekl.